

УДК 27:17.022.1:316.36:299.94](477)

Андрій Тищенко

*Імплементация християнських
сімейних цінностей
в харизматичних церквах
в Україні (на прикладі церкви
«Нове покоління»)*

Анотація: В статті розглянуто специфіку релігії як регулятора стосунків у суспільстві та сім'ї, позаяк головним відновлюваним (природним і соціальним) ресурсом будь-якої держави виступають громадяни, а кількісно і якісно формування цього ресурсу пов'язано з функціональністю такої соціальної групи, як сім'я.

В сьогоденні харизматичні церкви характеризуються все більшою усталеністю, збільшенням толерантності в суспільстві, поглибленням інституалізаційних змін, формуванням власної теології тощо. Функціонуючи в українському суспільстві, харизматичні церкви спричиняють більший чи менший вплив на різні його складові. Оскільки харизмати не мають єдиного центру чи єдиного доктринально усталеного вчення, метою даної статті постає з'ясування особливостей актуалізації християнських сімейних цінностей та специфіки імплементації останніх в теології та діяльності харизматичної Церкви «Нове покоління»). Завдання статті полягає у визначенні специфіки теологічного розуміння та основних форм практичного вирішення харизматичною церквою «Нове покоління» існуючих в українському суспільстві проблем, пов'язаних з сім'єю як первинним колективом; дослідженні впливу ролі церкви на соціум в масштабах регіону.

На прикладі діяльності Церкви «Нове покоління» проаналізовано актуалізацію християнських сімейних цінностей та форми їх

імплементації в умовах відродження релігійного життя та розбудови України як поліконфесійної держави. Показано зміну ролі церкви та масштаби впливу християнських цінностей на соціум в регіональному вимірі, а також ті суспільні проблеми, якими може і покликана займатися церква.

Доводиться, що саме криза сучасної родини спонукає християнські конфесії реагувати на існуючий стан речей, вносячи конфесійну специфіку в розуміння коренів та шляхів вирішення цієї проблема.

Констатується, що теологічна база церкви «Нове покоління» знаходиться в динаміці формування, з оперттям на загальні віросповідні принципи християнства загалом та загальнопротестантські зокрема. Християнська система цінностей має для них теїстично-об'єктивістський характер. Загальнопротестантський принцип «Soli Deo gloria» («тільки Богу слава») закладено в основу формування сімейних цінностей носіїв харизматичної духовності.

Харизматична церква «Нове покоління», приймаючи виклик сучасного суспільства, стає на шлях імплементації християнських цінностей в умовах сучасного глобалізованого суспільства. Про це свідчить зокрема, те, що питання сім'ї, сімейних цінностей, їх функціонування в українському суспільстві є предметом перманентної уваги та рефлексії в церковному середовищі.

Реагуючи на постійне оновлення в усіх сферах життя суспільства, харизматична церква як інституція, стає мобільною, відкритою до змін, апробує різні форми вирішення актуальних суспільних проблем, пов'язаних із сім'єю, відтак можна прогнозувати нові вияви практичної діяльності церкви та закріплення своїх позицій в доктринальних положеннях харизматичної теології. Оскільки духовним ядром церкви стала Дніпропетровщина, констатується налагоджена система взаємодії церкви та державних закладів, сформованість певної

духовної практика з питань сім'ї та шлюбу.

Позиція харизматичної церкви щодо оформлення шлюбу постає серйозною та вираженою, оскільки розроблено цикл семінарів з окресленої тематики й ведеться превентивно-духовна робота з питань попередження поспішних шлюбів. Статистика регіону засвідчує позитивні зрушення в бік усталеності інституту сім'ї, зменшення кількості розлучень тощо. Такі показники дозволяють говорити про позитивний вплив діяльності харизматичної церкви «Нове покоління» на прихожан церкви, на ситуацію в місті та регіоні, оскільки дочірні церкви «Нового покоління» розташовуються по всьому регіону. Це свідчить про результативність здійснюваної практичної діяльності харизматичної церкви «Нове покоління» в регіоні та прагнення поширити досвід на інші регіони.

Результати дослідження можуть бути використані в релігієзнавчих курсах, зокрема в викладанні дисциплін, пов'язаних з вивченням християнських та неохристиянських напрямків, специфіки нових релігійних рухів, а також для державних органів, з метою покращення державно-конфесійних відносин та узгодження соціальної роботи з населенням.

Ключові слова: церква «Нове покоління»; сім'я; християнські цінності; християнський шлюб; християнська сім'я; біблійні принципи; сім'я як «домашня церква»; конфесійна специфіка моделі сім'ї; харизматична духовність.

Andriy Tyshchenko

The implementation of Christian family values in charismatic churches in Ukraine (on the example of the church "The New Generation")

Summary: The article deals with the specifics of religion as a regulator of relations in society and family. The analysis of the actualization of Christian family values and the form of their implementation on the example of the Church "New Generation", in the conditions of the revival of religious life and the development of Ukraine as a polyconfessional state is analyzed. Shown is the change in the role of the church and the extent of the impact of Christian values on the social in the regional dimension, as well as those social problems that the church should deal with.

It turns out that the crisis of a modern family prompts Christian denominations to react to the existing state of affairs. This forms a confessional specificity in understanding the roots and ways of solving the problems of society.

Charismatic churches today are characterized by increasing recognition, increasing tolerance in society, deepening of institutionalizing change, and the formation of their own theology. They function in the Ukrainian society and cause more or less influence on different components of society. Charismatics do not have a single center or doctrine, so the purpose of this article is to clarify the peculiarities of actualization of Christian family values and the specifics of their implementation in the theology and activities of the charismatic Church ("The New Generation"). The task of the article is to determine the specifics of theological understanding, the main forms of the practical solution of the charismatic Church "New Generation" of those problems that exist in the Ukrainian society and are related to the family as a primary collective. Another task is to investigate the influence of the church's role on marriage relations and the family in the region.

It is stated that the theological basis of the Church "The New Generation" is in the dynamics of formation, based on the general religious principles of Christianity in general

and Protestantism in particular. The Christian system of values has a theistic-objectivist character for them. The Protestant principle of "Soli Deo gloria" ("only God's glory") laid the foundation for the formation of the family values of charismatic spirituality carriers.

The charismatic church as an institution reacts to constant changes in all spheres of society's life. It becomes mobile, open to change, modernizes, and tests various forms of solving relevant social problems associated with the family.

The charismatic church's position on marriage is serious and well-considered. In the ecclesiastical environment, a series of seminars devoted to family and marriage issues have been developed, and preventive and spiritual work is being conducted on the prevention of hasty marriages. The region's statistics indicate positive changes towards strengthening the family's institute, reducing the number of divorces, and so on. Such indicators allow us to speak about the positive influence of the activity of the charismatic Church "The New Generation" on church parishioners, on the situation in the city and the region, as the "New Generation" subsidiary churches are located throughout the region. This testifies to the effectiveness of the practical activities of the charismatic Church "New Generation" in the region and the desire to extend its experience to other regions of Ukraine.

The results of the research can be used in religious studies courses, in particular in the teaching of disciplines related to the study of Christian and non-Christian trends, the specifics of new religious movements, as well as for state bodies, with the aim of improving the state-confessional relations and harmonizing social work with the population.

Key words: church "New Generation"; family; christian values; christian marriage; christian family; biblical principles; family as "home church"; confessional specificity of family models; charismatic spirituality.

Постановка проблеми та її актуальність. Головним відновлюваним (природним і соціальним) ресурсом будь-якої держави виступають громадяни. Кількісно і якісно формування цього ресурсу пов'язано з функціональністю такої соціальної групи, як сім'я. Сім'я, родина – є спрямовуючою силою та взірцем для наслідування, вона відіграє неабияку роль у становленні підростаючого покоління. Узагальнений семантичний аналіз поняття сім'я дає наступне його розуміння: «...первинний колектив, який дає людині уявлення про життєві цінності та уявлення, де дитина отримує перші практичні навички цих уявлень у взаємостосунках з іншими людьми, засвоює норми, які регулюються поведінкою в різних ситуаціях повсякденного спілкування» [Український педагогічний словник 1997 : 267]. Сім'я, як правило, народжується, формується в результаті шлюбних відносин, де шлюб – це «...родинний союз, співжиття чоловіка й жінки за взаємною згодою» [Багач, Білоусов 2010]. Етимологію російського еквіваленту поняття «шлюб» знаходимо у праці Н.Шерстньової: «Брак» походить від давньослов'янського «бородічі», що означає відбирати найкраще» [Шерстнева 2004: 7]. Посилаючись на дані давніх руських літописів дослідниця вона зазначає: «...слово «брак» вважалося похідним від «брати», «беру»..., а «супружество» вживалося як синонім слова «шлюб» і походить від слова «супруг» (упряжка)» [Шерстнева 2004: 8].

Провідна роль регулятора стосунків у суспільстві та сім'ї впродовж історії відводилася релігії. На теренах України саме християнство виступає носієм досвіду впливу на сім'ю та сімейні стосунки. Нині цей досвід актуалізується і диференціюється, модернізується та адаптується до умов відродження релігійного життя, розбудови України як поліконфесійної держави та входження її в європейський простір.

Мета статті. Харизматичні церкви в сьогоденні – явище, яке все більше характеризується усталеністю, збільшенням толерантності в суспільстві, поглибленням інституалізаційних змін тощо. Функціонуючи в українському суспільстві, харизматичні церкви спричиняють більший чи менший вплив на різні його складові. Оскільки харизмати не мають єдиного центру чи єдиного доктринально усталеного вчення, метою даної статті постає з'ясування особливостей актуалізації християнських сімейних цінностей та специфіки імплементації останніх в теології та діяльності харизматичної Церкви «Нове покоління»). Завдання статті полягає у визначенні специфіки теологічного розуміння та основних форм практичного вирішення харизматичною церквою «Нове покоління» існуючих в українському суспільстві проблем, пов'язаних з сім'єю як первинним колективом; дослідженні впливу ролі церкви на соціум в масштабах регіону.

Наукова новизна. Проблема шлюбів у сучасному глобалізованому світі дедалі більше загострюється, що, в свою чергу, ілюструє інтенсивність релігійної та культурної дивергенції, а також глибину трансформацій, що охоплюють інститут релігії й інститут сім'ї. Актуалізовано розуміння ролі й впливу християнських цінностей на сімейні взаємини, вироблене в межах сучасного протестантизму та імплементація представниками харизматичного напрямку (як неохристиянського/неопротестантського) позицій розуміння християнських цінностей у сім'ї. Але, якщо протестантське бачення є усталеним, то погляди представників харизматичного напрямку (на прикладі церкви «Нове покоління») перебуває на стадії формування. Однак, репрезентанти харизматичної духовності розглядають сімейні цінності переважно в контексті біблійної традиції, намагаючись

осмислити продуктивність використання конфесійного ресурсу в подоланні кризи сім'ї та модернізуючи напрямки діяльності церкви. Відтак, в харизматичному баченні загальнохристиянські цінності, залишаючись базовими, змінюють форми зовнішнього вираження – релігійні комунікації харизматів трансформуються, розвиваються та опредмечуються в ситуативних застосуваннях християнських цінностей, еволюціонують способи їхньої конкретизації – через призму харизматичної духовності їм надається нова інтерпретація.

Виклад матеріалу. Історично питання ролі і впливу сім'ї на формування особистості приваблювало увагу багатьох вчених, філософів тощо. В період античності Платон, зокрема стверджував: «Зло всього світу, соціальні прошарки мають свій початок із наявності нерівних умов виховання» [Платон : кн.ІІІ]. Т.Кампанелла вважав, що щастя людини неможливо досягти при збереженні моногамної (єдино шлюбної) сім'ї, а виховання дітей розглядали як суцільне зло [Кампанелла 1954: 31-56].

Зважаючи на актуальність та багатовекторність проблеми, розглядуваної у даній статті, варто означити, що у царині її осмислення та дослідження працювали і працюють чимало вітчизняних науковців: Н. Белікова, А. Ліханов, Н. Міщенко, О. Мулокандова, А. Нечаєва, О. Панич, О. Петровська, М. Черенков, Н. Шерстньова та ін.

Етичні аспекти шлюбно-сімейних відносин у контексті християнської ідеї розроблялися В. Брянчаниновим, єп. Варнавою (Беляєвим), Р. Дяченком, В. Зінківським, Л. Золотарьовим, А.Лицьовим, К. Льюїсом, В. Мейендорфом, А. Мніховським, М. Страховим та ін.

Сучасні дослідники в більшості країн світу притримуються думки, що гармонійний розвиток дитини найбільш повноцінно реалізується при поєднанні

сімейного та суспільного виховання. В свій час, коли римлянин казав синові: «Dulce et decorum est pro patria mori» - «вмерти за батьківщину солодко та почесно» [Горацій, 1982], то він і сам вірив у це – батькові почуття, які він екстраполював на сина, становили собою систему цінностей. Даючи найкраще, що було у нього в душі, аби виховати душу сина, батько, таким чином, формує аксіологічну матрицю сина. Це могло б розглядатися як ідеальний варіант імплементації сімейних цінностей у родину, але в сучасному секуляризованому суспільстві – як світовому загалом, так і в Україні зокрема, такі фактори як демократизація суспільства, перехід на ринкові відносини тощо спричиняють помітний вплив на систему родинних цінностей, трансформуючи та деформуючи їх. Спостерігається певний етап змін життєвих циклів родини та внутрішньородинних стосунків, норм та правил гендерного та статевого виховання, що безпосередньо вплинуло й на розвиток виховання як загальнонаціональної системи. Значна кількість фахівців із сфери аксіології вказує на те, що, християнське розуміння сімейних цінностей є фундаментом національної, культурної та духовної ідентифікації соціуму, виживання його як єдиного організму.

Сімейні стосунки сформувалися раніше від таких типів відношень як економічні чи соціальні. Онтологічна першість сім'ї, таким чином вивищує останню над іншими соціальними утвореннями. Розглядаючи сімейні цінності в контексті християнства, ми свідомі того, що для розуміння сутності християнських цінностей важливе значення мають біблійні тексти і праці християнських теологів, їх аналіз тощо. О. Петровська, зокрема, досліджуючи означену проблематику, резюмує, що «дослідження християнсько-

ціннісної проблематики у вітчизняній та світовій релігієзнавчій і богословській думці, призводить до розуміння того, що в системі християнських цінностей добро є первинним та абсолютним, а зло – вторинним, минулим та відносним» [Петровська 2017: 37]. Відомий вітчизняний дослідник протестантизму В.Докаш зазначав, що «процес соціалізації особи в протестантизмі є визначальним, тому що суспільство завжди зберігає набутий досвід та передає його майбутнім поколінням» [Докаш 2010: 107].

Відтак, вплив християнських цінностей на функціонування сучасної української сім'ї як первинної групи і як соціального інституту охоплює різні площини: подружнє життя, ставлення до інституту шлюбу, народження дітей та сімейне виховання, стосунки між поколіннями, сімейні традиції і норми. В книзі Буття йдеться про те, що благословивши першу сім'ю, Господь побачивши, що «все предобре» (Буття 1:31), поєднав мужність і жіночність, силу та красу, твердість й ніжність, вміння вести за собою та вміння слідувати за чоловіком. Таким чином, у Біблії утверджується модель сім'ї як добровільного, свідомого союзу одного чоловіка та однієї жінки для виконання Божого поклику – «стати однією плоттю».

Більшість сучасних дослідників (філософів, соціологів, психологів, педагогів, богословів, педагогів), які займаються питанням вивчення функціонування сім'ї сходяться на одній думці – сучасна сім'я переживає справжню кризу. Таку думку висловлюють і представники Всеукраїнської Ради Церков та релігійних організацій України, які представляють до 90% релігійних організацій країни. Ними стан сучасної української сім'ї визначається як «занепад сімейних цінностей» [ВРЦіРО 2017]. Відтак криза сім'ї проявляється в послабленні таких її

історично-традиційних функцій як виховна, психологічна, репродуктивна, економічна, комунікативна. Спостерігається, за визначенням О. Петровської, «послаблення позицій сім'ї як союзу родичів, союзу поколінь, подружнього союзу; зникає сімейне виробництво, спільна діяльність батьків та дітей через руйнування єдності батьківство-подружжя; послаблюється роль сім'ї як чинника збереження й відтворення етноконфесійної ідентичності. Ці процеси можуть бути визначені як криза сім'ї» [Петровська 2017: 62].

Криза сучасної родини обумовлена значними змінами соціального життя, тобто тими процесами, які ускладнюють соціально-культурну структуру суспільства. Християнські конфесії реагують на існуючий стан речей, ґрунтуючись як на загально-християнських цінностях, так і вносячи конфесійну специфіку в розуміння коренів та шляхів вирішення існуючих проблем. «Християнство – антропоцентричне, тому такі його загальні цінності, як відмова від шкідливих звичок, несприйняття насильства, толерантність тощо мають в своїй основі любов до людської особи, адже спрямовані на любов до Бога та, відповідно, людину, як Його образ» [Кривых 2000: 12]. Християнським ідеалом сім'ї вважається шлюб Адама й Єви, освячений Богом і спотворений внаслідок гріхопадіння. Загальнохристиянська модель сім'ї є сакральною, базується на уявленнях про аналогію між взаєминами подружжя й стосунками Бога та церкви, які дозволяють особистості поєднатися із трансцендентним.

Стосовно конфесійної специфіки, то значимо, що на існуючу систему цінностей в протестантизмі (в межах якого сформувалися харизматичні рухи) впливає співіснування сакральних і загальнолюдських цінностей. У системі цінностей протестантизму, яка розширюється внаслідок

приєднання сакральних цінностей, загальнолюдські цінності отримують нове наповнення. Означимо, що сім'я, таким чином, розуміється, як домашня церква, «головою якої є Христос». Метою сім'ї є прославлення Бога, народження дітей, бо вони є й «дітьми Бога». За визначенням О. Мулокандової: «Протестантська модель сформувалася на ґрунті ідей рівності й індивідуальних досягнень. Жінка й чоловік у ній посідають однакове становище, вони фактично взаємозамінні» [Мулокандова 2015: 70]. Тобто йдеться про паритетні відносини у сім'ї, де всі члени сім'ї рівні, а діти виховуються як дорослі.

Зрозуміло, що з секуляризацією суспільства регламентація сімейних відносин релігійними правилами вичерпує себе, хоча світське право, на відміну від релігійного, не може регулювати відносини, що належать до духовної, етичної сфери. Позаяк у шлюбі можна умовно виділити різні групи відносин: духовні, фізичні і матеріальні, то, відповідно, духовні й фізичні елементи шлюбу не можуть регулюватися правом.

Заради об'єктивності означимо, що регулювання фізичних складових шлюбу, певним чином, мають місце. Зокрема, в Україні набули чинності зміни до Кримінального кодексу щодо зґвалтування і сексуального насильства, в рамках реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству над жінками та домашньому насильству.

Первісним правовим інститутом, який трансформувався та змінювався під соціокультурним та релігійним впливом відповідно до вимог часу, був та залишається шлюб. В Україні офіційне законодавче визначення шлюбу з'являється із прийняттям Сімейного кодексу у 2002 році. Українське сімейне право не передбачає релігійного санкціонування укладання

шлюбу і вимагає перед укладанням релігійного шлюбу його світського оформлення, згідно законодавчо регламентованої процедури. Закон також передбачає право батьків та опікунів обирати релігійне або світське виховання дитини, гарантує релігійні права дитини в межах норм міжнародних стандартів свободи совісті і захисту прав дитини.

Українське суспільство переживає сьогодні трансформації таких традиційних соціальних інститутів як релігія і сім'я, але носії християнської духовності різноманітних конфесій об'єднуються, насамперед вірністю загальнохристиянській догматиці, моральним заповідям Біблії та сімейним цінностям. Семантичний аналіз використуваних в статті понять та ґрунтування на загальнохристиянському і конфесійному розумінні сімейних цінностей й моделі сім'ї, дозволяє досліджувати специфіку імплементації християнських цінностей в харизматичних сім'ях, зокрема на прикладі носіїв харизматичної духовності церкви «Нове покоління», які сформувалися в рамках загальнопротестантської парадигми.

Вище ми зазначали, що саме у протестантизмі, одним із ключових стовпів якого є «Soli Deo gloria» («тільки Богу слава»), закладено формування основ сімейних цінностей носіїв харизматичної духовності. Послідовники церкви «Нове покоління», як і більшість церков і деномінацій у протестантизмі поділяє загальні віросповідні принципи християнства. Християнська система цінностей має для них теїстично-об'єктивістський характер, що в свою чергу, вказує на те, що Бог визначає зміст цінностей, які не залежить від суб'єктивізму людини.

Харизмати, як і представники інших християнських конфесій вважають, що гріхопадіння похитнуло ідеальні основи

шлюбу («і будуть [дві] одне тіло»), а інститут шлюбу є гріховно пошкодженим, тобто вимагає освячення з боку Церкви. Таким чином відбувається процес сакралізації та оживлення шлюбних відносин. Оскільки Бог поєднав чоловіка й дружину (Мт. 19.6), шлюб, за апостолом Павлом, повинен бути «тільки в Господі» (1 Кор. 7.39; 11.11), а християнські родини апостол називає «домашніми церквами» (Рим. 16.4; 1 Кор. 16.19; Кол. 4.15; Филип. 2). Ці біблійні догмати лежать в основі розуміння і сприймання інституту сім'ї в церкві «Нове покоління». Християнський шлюб постає таїнством, що поєднує чоловіка й дружину за образом таємничого союзу Христа з Його Церквою для повного неподільного спілкування життя.

Харизматична церква «Нове покоління» розглядає сім'ю та шлюб у межах біблійного богослов'я, тобто «домашньої церкви», на яку покладаються, крім фізичних, моральних і духовних завдання – оживлення, оновлення та зростання. Саме сім'я, за вченням харизматів церкви «Нове покоління» стає місцем, де індивід вперше отримує настанови істинної любові й розпочинається скероване формування особистості, підґрунтям якого є «Soli Deo gloria» («тільки Богу слава») [Тищенко 2018: 127]. І цей принцип оформлюється у розумінні Бога, як могутнього генератора внутрішньої духовної енергії, яке закладається у серці дитині від народження, з метою виключення у майбутньому відчуття випадковості факту власного народження та беззмістовності людського життя.

Харизматична теологія шлюбу формується в руслі загальнопротестантських принципів дошлюбних та шлюбних відносин: як і інші протестантські конфесії, харизмати не підтримують обітниць безшлюбності (целібату). Шлюбні стосунки розглядаються ними як виключно моногамні: «Чоловік

може мати тільки одну дружину, і дружина – тільки одного чоловіка (1 Кор. 7, 1-5).

За вченням церкви Христос, відроджуючи та змінюючи духовно людину, відроджує також і шлюб, позбавляючи його від найстрашнішого руйнівника – егоїзму, до якого найбільш схильна невідроджена природа людини. Шлюбність віруючих людей освячується присутністю Бога, як Невидимого Очільника сім'ї: «так що вже не двоє, а тіло одне. Оце ж, що Бог злучив, чоловік нехай не розлучує» (Мт.19:6). Позиція харизматичної церкви щодо оформлення шлюбу є серйозною та виваженою – розроблено цикл семінарів з окресленої тематики та ведеться превентивно-духовна робота з питань попередження поспішних шлюбів. Законодавчо оформлену діяльність церква «Нове покоління» розпочала з 1997 року, з заснуванням О.Ледаєвим (очільником цього релігійного напрямку) духовного центру у Ризі, але масштабну діяльність у соціальних, пенітенціарних та інших структурних підрозділах державного устрою церква «Нове покоління» розпочала в умовах незалежності України. Нині старшим діючим єпископом, під керівництвом якого формується теологія і практична діяльність церкви є А.Г. Тищенко [Тищенко 2015: 127]. Духовним ядром церкви стала Дніпропетровщина, де налагоджена розгалужена система взаємодії церкви та державних закладів, сформована певна духовна практика з питань сім'ї та шлюбу. Статистичні регіональні дані стосовно шлюбності та розлучуваності, станом на 1.11.2018 р. є досить невтішними – кількість зареєстрованих шлюбів становить 21066, з них розлучень – 12598 [ГУ статистики в Дніпропетровській області 2018]. Тільки 8 108 сімей продовжило своє існування. За інформативно-статистичними даними по місту Першотравенськ, де знаходиться основний офіс церкви, за останні три роки

сформувала наступна картина: кількість шлюбів, зареєстрована за останні три роки показує тенденцію до зростання: 2016 р. – 165 шлюбів, 2017 – 185, 2018 – 210. Натомість, кількість розлучень – обернено пропорційне і їх зафіксовано: 2016 р. – 128, 2017 – 96, 2018 – відповідно [Першотравенська міськрада 2018]. Такі показники дозволяють говорити про позитивний вплив діяльності харизматичної церкви «Нове покоління» на прихожан церкви, на ситуацію в місті та регіоні, оскільки дочірні церкви «Нового покоління» розташовуються по всьому регіону. Число шлюбів збільшується, крім іншого, за рахунок внутрішньої міграції: деякі прихожани чоловічої статі, приїжджаючи на навчання у Міжнародну Біблійну Школу, яка розпочала свою теологічно-методологічну діяльність від початку існування церкви, лишаються священнослужителями, одружуючись та осідаючи в місті, регіоні. Такі процеси сприяють як духовному розвитку самої церкви, так і формуванню державно-конфесійних відносин на мікрорівні. Харизматична церква «Нове покоління», приймаючи виклик сучасного суспільства, стає на шлях імплементації християнських цінностей в умовах сучасного глобалізованого суспільства. Про це свідчить зокрема, те, що питання сім'ї, сімейних цінностей, їх функціонування в українському суспільстві є предметом перманентної уваги та рефлексії в церковному середовищі. Церква «Нове покоління» стає однією із перших харизматичних церков Сходу незалежної України, яка провела у 2004 році «Марш Ісуса», що став щорічним та загальноконфесійним – вперше на рівні місцевої влади тут було проголошено традиційні християнські цінності [Тищенко 2015: 78].

З 2007 року розпочала роботу дитяча Біблійна школа «Бумеранг», яка в подальшому стає щорічною. В ході роботи

цієї школи, через молитву та інтерактивне спілкування діти отримують знання про віру в Бога, про молитву і її значення, а щоденне перебування в атмосфері християнства спричиняє дієвий вплив на розуміння та сприймання християнських цінностей підрастаючим поколінням.

Пошук різних шляхів імплементації християнських сімейних цінностей, їх диференційованість, призводить до постання нових форм взаємодії носіїв харизматичної духовності та їх духовних лідерів. Відтак у 2011 році було запроваджено традиційні жіночі зустрічі пастором церкви «Нове покоління» Іриною Тищенко. Згодом зустрічі трансформуються, за своєю масштабністю, у конференції, які стають міжконфесійними та міжденомінаційними. В подальшому І.Тищенко стає ініціатором проведення школи дошлюбних відносин, а також школи для молодят та тих, хто прийняв рішення вступити до шлюбу і створити сім'ю. Закріплення напрямку утвердження цінностей християнської сім'ї відбувається й через друковану продукцію. Відтак, саме І.Тищенко є авторкою друкованих праць, присвячених питанню імплементації християнських сімейних цінностей, зокрема цьому присвячені її праці «Ключі родинного щастя» [Тищенко 2017: 242] «Діти – наші гості» [Тищенко 2018: 119] – авторка є пастором жіночого служіння та сімейним консультантом.

Геополітичне розташування України на світовій мапі та усвідомлення того, що в постіндустріальному суспільстві відбулось зміщення культурних акцентів та радикально змінилось уявлення про сім'ю, розкриває завдання сучасної церкви третього тисячоліття – повернення до християнських настанов відносно сім'ї та шлюбу, побудованих на заповідях Христа,

християнській моралі. На сторінках книги «Діти наші гості» пастор І.Тищенко чітко сформулювала основу для духовного оздоровлення харизматичної сім'ї: «Ми зазвичай живемо за традиціями світу, який нас оточує, й своїм життям являємо щодня ті цінності, які мають для нас значимість Бога» [Тищенко 2018: 67]. Провідною ідеєю, як бачимо, постає розкриття біблійних принципів побудови шлюбних відносин.

Духовність, віра для українського народу завжди були нормою свідомості, відтак, починаючи з 2011 року, традиційними для мирян харизматичної церкви «Нове покоління» є щорічні сімейні конференції, на яких розкриваються актуальні питання родинних та дитячо-батьківських відносин. Такі заходи спрямовані на формування сім'ї, побудованої на загальнохристиянських цінностях у сфері людських відносин, їх відродження й подальше утвердження, повернення сім'ї авторитету у суспільстві як основної фундаментальної основи та укріпленню особистісної свідомої харизматичної духовності.

Характерним для церкви «Нове покоління» є систематичне служіння та проведення дитячих домашніх груп, направлених на певний віковий проміжок. Щорічно складається духовно-методичний посібник з рекомендаціями та тематикою для проведення зібрань таких домашніх груп, з урахування вікової специфіки, де визначне місце займають теми «Сім'я» та «Християнські чесноти». Означені теми пропонуються лідерами домашніх дорослих груп для обговорення [Тищенко 2017: 223]. Головне кредо проведення домашніх груп – сформулювати уявлення про те, що відповідальність за формування матриці християнських сімейних цінностей у родині покладена, в першу чергу, на батьків.

За офіційною статистикою в сьогоднішній Україні загальна кількість дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування складає 103 тис. (включаючи дітей, які перебувають під опікою, в прийомних сім'ях та дитячих будинках сімейного типу), 275 державних дитячих виховних закладів (53 школи-інтернату, 115 дитячих будинків, 48 будинків маляти, 56 будинків-інтернатів). Близько 30 тис. дітей-сиріт перебувають у державних дитячих виховних установах (31 % до 7 років, 89 % від 7 до 18 років) [Держслужба статистики України 2018].

Слід зазначити, що це число лише приблизно відображає реалії життя, оскільки кількість безпритульних дітей, дітей-жебраків, дітей, що перебувають у диспансерах і не входить до цих статистичних даних. Церква «Нове покоління», об'єднуючи віруючих навколо себе, не залишається байдужою до проблеми соціального сирітства. Мова йде не лише про розширення сфери опіки, а й про принципово новий рівень соціального служіння. Сім'ї, що утримують прийомних дітей за фінансової підтримки держави, називаються фостерними, прийомними, чи патронажними. В Україні перші такі сім'ї з'явилися у 2000 р., з них 80 % сімей – протестантські [Держслужба статистики України 2018]. Миряни церкви «Нове покоління» є батьками-вихователями дитячих будинків сімейного типу, показуючи приклад гармонійних відносин у сім'ї. За інформативними даними служби соціального захисту населення м. Першотравенськ, Дніпропетровської області, в місті зареєстровано 7 дитячих будинків сімейного типу з них 4 будинки сімейного типу, де батьки-вихователі є прихожанами харизматичної церкви.

У кожній з родин знаходиться на вихованні від 7 до 10 дітей, позбавлених

батьківського піклування. Діяльність церкви в даному напрямку полягає в популяризації сімейних форм виховання, проведенні різних форм навчання для батьків-вихователів [Першотравенська міськрада 2018].

Висновки. Криза сучасної родини обумовлена значними змінами соціального життя спонукає християнські конфесії реагувати на існуючий стан речей, вносячи конфесійну специфіку в розуміння коренів та шляхів вирішення існуючих проблем. Формування теологічної бази церкви «Нове покоління» відбувається з оперттям на загальні віросповідні принципи християнства. Християнська система цінностей має для них теїстично-об'єктивістський характер. На існуючу в харизматичних церквах систему цінностей впливає співіснування сакральних і загальнолюдських цінностей, що розширює систему цінностей загалом і надає нового наповнення загальнолюдським цінностям. Загальнопротестантський принцип «Soli Deo gloria» («тільки Богу слава») закладено в основу формування сімейних цінностей носіїв харизматичної духовності.

Реагуючи на постійне оновлення в усіх сферах життя суспільства, харизматична церква «Нове покоління», стає мобільною, відкритою до радикальних змін, апробовуючи різні форми вирішення актуальних суспільних проблем, пов'язаних із сім'єю. Для харизматів кожна сім'я постає втіленням Божого задуму про шлюбний завіт між чоловіком і жінкою, які живуть у любові і вірності один одному. Пріоритетною цінністю постають повні, міцні християнські сім'ї, які виховують дітей у дусі Євангелія, виконуючі біблійні принципи сімейних взаємин і є прикладом для навколишнього світу.

Список літератури

1. Багач, Е. М., Білоусов, Ю. (2010) Сімейний кодекс України: Науково-практичний коментар. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://jurisprudence.club/semeynoe-pravo_uchebnik/stattya-ponyattya-shlyubu.html
2. Всеукраїнська Рада Церков і релігійних організацій (2017). Офіційне інтернет представництво: <http://vrciro.org.ua/ua/component/content/?task=view>
3. Головне управління статистики у Дніпропетровській області (2018). Офіційний сайт: <http://dneprstat.gov.ua/>
4. Горацій. Твори (1982). К. : Дніпро [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ae-lib.org.ua/texts-c/horatus__odes__ua.htm
5. Державна служба статистики України. Офіційний сайт: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
6. Диалоги Платона. Государство. Кн.ІІІ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nsu.ru/classics/bibliotheca/plato01/gos03.htm>
7. Докаш, В. І. (2010: 105 – 110, № 1) Форми реалізації особистості в контексті соціальних доктрин протестантських церков. Релігія та Соціум. Чернівці: Чернівецький національний ун-т.
8. Кампанелла, Томмазо (1954: 31-56) Город Солнца. М.-Л.:АН СССР. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://vikent.ru/enc/2162/>
9. Кривых, С. В. (2000: 26) Аксиология мировых религий: автореф. дисс. на соискание учен. степени канд. философ. наук : 09.00.13. Армавир.
10. Мулокандова, О. М. (2015: 68 – 76, Вип: 34) Міжрелігійні шлюби в контексті взаємодії етнічного та релігійного в іудейському сімейному праві. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 7: Релігієзнавство. Культурологія. Філософія. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_7_2015_34_12
11. Першотравеньська міська рада. Офіційний сайт: <http://pershrada.gov.ua/index.php/upravlinnaya-sotsialnogo-zakhistu-naselennya.html>
12. Петровська, О. Л. (2017: 198) Соціальна значущість християнських цінностей у функціонуванні сучасної української сім'ї: дис....канд.філос.н.: 09.00.11. Київ.
13. Тищенко, А. Г. (2017: 223). Домашні групи. Першотравеньськ: Видавництво: «Нове покоління».
14. Тищенко, І. О. (2018: 119) Діти – наші гості. Першотравеньськ: Видавництво: «Нове покоління».
15. Тищенко, І.О. (2017: 242) Ключ від родинного щастя. Першотравеньськ: Видавництво: «Нове покоління», 2017 – 242 с.
16. Тищенко, А. Г. (2015: 127). Основи віри. Першотравеньськ : Видавництво «Нове покоління».
17. Український педагогічний словник (1997: 366). К. : Либідь.
18. Шерстнева, Н.С. (2004: 286) Принципы семейного права. М. : ТК Велби; Проспект.

References

1. Bahach, E. M., Bilousov, Yu. (2010) Simeinyi kodeks Ukrainy: Naukovo-praktychnyi komentar. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: https://jurisprudence.club/semeynoe-pravo_uchebnik/stattya-ponyattya-shlyubu.html
2. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. Ofitsiyniy sait: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Dokash, V. I. (2010: 105 – 110, № 1 (3)) Formy realizatsii osobystosti v konteksti sotsialnykh doktryn protestantskykh tserkov. Relihii ta Sotsium. Chernivtsi: Chernivetskyi natsionalnyi un-t.
4. Dyalohy Platona. Hosudarstvo. Kn.III. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://nsu.ru/classics/bibliotheca/plato01/gos03.htm>
5. Holovne upravlinnia statystyky u Dnipropetrovskii oblasti (2018). Ofitsiyniy sait: <http://dneprstat.gov.ua/>
6. Horatsii. Tvory (1982). K. : Dnipro [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://ae-lib.org.ua/texts-c/horatus__odes__ua.htm
7. Kampanella, Tommazo (1954: 31-56) Horod Solntsa. M.-L.:AN SSSR. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://vikent.ru/enc/2162/>
8. Kryvykh, S. V. (2000: 26) Aksyolohiya myrovyykh relyhi: avtoref. dyss. na soyskanye uchen. stepeny kand. fylosof. nauk : 09.00.13. Armavyr.

9. Mulokandova, O. M. (2015: 68 – 76, Vyp : 34) Mizhrehlihiini shliuby v konteksti vzaiemodii etnichnoho ta relihiinoho v iudeiskomu simeinomu pravi. Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Seriiia 7: Relihiieznavstvo. Kulturolohiiia. Filosofiiia. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_7_2015_34_12
10. Pershotravenska miska rada. Ofitsiinyi sait: <http://pershrada.gov.ua/index.php/upravlinnya-sotsialnogo-zakhistu-naselennya.html>
11. Petrovska, O. L. (2017: 198) Sotsialna znachushchist khrystyianskykh tsinnosteii u funktsionuvanni suchasnoi ukrainskoi simi: dys...kand.filos.n.: 09.00.11. Kyiv.
12. Sherstneva, N. S. (2004: 286) Pryntsypy seimeinoho prava. M. : TK Velby; Prospekt.
13. Tyshchenko, A. H. (2017: 223). Domashni hrupy. Pershotravensk: Vydavnytstvo: «Nove pokolinnia».
14. Tyshchenko, I. O. (2018: 119) Dity – nashi hosti. Pershotravensk: Vydavnytstvo: «Nove pokolinnia».
15. Tyshchenko, I.O. (2017: 242) Kliuch vid rodynnoho shchastia. Pershotravensk: Vydavnytstvo: «Nove pokolinnia».
16. Tyshchenko, A. H. (2015: 127). Osnovy viry. Pershotravensk : Vydavnytstvo «Nove pokolinnia».
17. Ukrainskyi pedahohichnyi slovnyk (1997: 366). K. : Lybid.
18. Vseukrainska Rada Tserkov i relihiinykh orhanizatsii (2017). Ofitsiine internet predstavnytstvo: <http://vrciro.org.ua/ua/component/content/?task=view>